# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
# GIUSEPPE TESAURO
## 18 päivänä toukokuuta 1995 *

1. Näillä ennakkoratkaisupyynnöillä Monomeles Dioikitiko Protodikeio Rodou ja Trimeles Dioikitiko Protodikeio Rodou (Rodoksen hallintotuomioistuimet) kysyvät uudelleen, ovatko yhteisön oikeuden kanssa yhteensoveltuvia sellaiset paikalliset verot, joita peritään sen perusteella, että tavarat tuodaan jäsenvaltion maantieteellisesti eristyksissä olevalle alueelle. Tässä tapauksessa riidanalainen vero muistuttaa selvästi Ranskan merentakaisissa departementeissa (DOM) sovellettua "meritullia", josta oli kyse asiassa Legros ym. ja Lancry ym., joissa yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomiot 16.7.1992 [1] (Legros) ja 9.8.1994 [2] (Lancry).

2. Kyseinen vero, jota nimitettiin "kulutusveroksi" (dazio di consumo) otettiin käyttöön aikana, jolloin Dodekanesia oli Italian hallinnon alaisuudessa, säätämällä siitä kahdella vuosina 1938 ja 1939 annetulla alueen kuvernöörin asetuksella. Sen jälkeen kun tämä saarialue oli liitetty Kreikan alueeseen vuonna 1946, nämä asetukset pidettiin voimassa useilla peräkkäisillä säädöksillä, joista viimeisin oli 24.9.—20.10.1958 annettu asetus, jolla koottiin yhteen voimassa olleet säännökset, jotka koskivat kuntien ja paikallishallinnollisten alueiden tuloja. Tuolloin voimassa olleiden säännösten mukaan veroa sovellettiin joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta kaikkiin kulutustavaroihin, jotka tuotiin Dodekanesiaan tai jotka vietiin sieltä, ja se laskettiin tavaroiden arvon perusteella niiden tuonti- tai vientihetkellä. Tämän veron suuruuden vahvistivat sellaisten alueiden pääkaupunkien kunnanvaltuustot, joita asia koski, eikä tämä vero saanut ylittää 4: ä prosenttia saarille tuotavien tavaroiden arvosta. Veron maksamisen laiminlyöneet joutuivat maksamaan sakkoa, jonka suuruus saattoi olla jopa kymmenen kertaa suurempi kuin verovelka. Veron tuotto käytettiin kyseisten kuntien eduksi.

3. On syytä todeta, että pääasian tosiseikkojen tapahtumisen jälkeen ja vaikka sillä ei olekaan merkitystä tämän asian ratkaisun kannalta, kulutusveroa koskeva lainsäädäntö kumottiin 27.4.1994 annetun lain nro 2214 62 artiklalla; tämä laki tuli voimaan 1.7.1994 ja siinä riidanalainen vero korvattiin yritysten tuloja koskevalla lisäverolla.

* Alkuperäinen kieli: italia.

1 — C-163/90 (Kok. 1992, s. I-4625).

2 — C-363/93, C-407/93, C-408/93, C-409/93, C-410/93 ja C-411/93 (Kok. 1994, s. I-3957).

4. Ennakkoratkaisupyynnöstä ja asiakirjoista ilmenevät tosiseikat ovat seuraavat. Aikana 8.11.1991—26.2.1992 pääasian kantaja Maria Simitzi toi Kosin saarelle veroa maksamatta eri paikoista peräisin olevia erilaisia tavaroita. Tämän vuoksi Kosin pormestari päätti voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti merkitä kantajan kunnallista tuontiveroa maksavien verovelvollisten rekisteriin erääntyneiden verojen maksamista varten; näiden verojen määrä oli 490 000 Kreikan drakmaa (GRD) ja 259 000 GRD, ja lakisääteisten verojen maksamatta jättämisen vuoksi määrätyt sakot olivat toisessa tapauksessa 2 452 000 GRD ja toisessa tapauksessa 1 497 000 GRD. Simitzi nosti Monomeles Dioikitiko Protodikeio Rodoussa ja Trimeles Dioikitiko Protodikeio Rodoussa kaksi kannetta, joissa hän vaati näiden toimenpiteiden kumoamista; tuomioistuimet, joissa kanteet oli nostettu, eivät olleet varmoja siitä, oliko kyseinen vero yhteensoveltuva yhteisön oikeuden kanssa, joten ne esittivät yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

1) onko arvon perusteella määräytyvää veroa, jota jäsenvaltio perii toisesta jäsenvaltiosta tuotavista tavaroista sillä perusteella, että ne saapuvat ensimmäisen jäsenvaltion tietylle alueelle, pidettävä tuontitulleja vaikutukseltaan vastaavana maksuna, vaikka tämä vero kohdistuu myös sellaisiin tavaroihin, jotka tuodaan tälle alueelle saman valtion toisesta osasta?

2) onko arvon perusteella määräytyvää veroa, jota jäsenvaltio perii toiseen jäsenvaltioon vietävistä tavaroista sillä perusteella, että ne viedään ensimmäisen jäsenvaltion tietyltä alueelta, pidettävä vientitulleja vaikutukseltaan vastaavana maksuna, vaikka tämä vero kohdistuu myös sellaisiin tavaroihin, jotka viedään tältä alueelta saman valtion toiseen osaan?

3) ovatko säännökset, joiden perusteella edellä mainittua kahta arvon perusteella määräytyvää veroa peritään, yhteisön oikeuden mukaisia?

4) jos vastaus edelliseen kysymykseen on kielteinen, ja ottaen huomioon sen, että sellaisen alueen osalta, jolla edellä mainittuja veroja peritään ja jota koskevia erityismääräyksiä ei ole Helleenien tasavallan liittymissopimuksessa, yhteisön oikeus mahdollistaa sen, että säädetään sellaisten tavaroiden verosta, jotka tuodaan kyseiseen valtion osaan ja jotka ovat peräisin ainoastaan saman valtion muista osista tai jotka on viety tästä valtion osasta saman valtion muihin osiin, vai aiheuttaako tämä erityisvero sen, että tavaroita, jotka ovat peräisin kyseisiltä alueilta tai joiden määräpaikkana ovat kyseiset alueet, kohdellaan huonommin kuin tavaroita, jotka tuodaan toisista jäsenvaltioista tai jotka viedään toiseen jäsenvaltioon, siten että tämä estää tavaroiden vapaan liikkuvuuden yhteismarkkinoilla?

5) jos yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että näissä veroissa on kyse valtion sisäisestä verotuksesta, onko silloin kyse liikevaihtoveron luonteisista taloudellisista veroista ja onko niiden päällekkäisyys arvonlisäveron kanssa kielletty neuvoston direktiivin 77/388/ETY 33 artiklan mukaisesti?

5. Ensiksikin on syytä todeta, että voidaan esittää vakavia epäilyjä siitä, liittyykö osa esitetyistä kysymyksistä asiaan. Kuten asiakirjoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnöistä itsestään käy ilmi, ja kuten pääasian kantaja sekä Kreikan hallitus myönsivät suullisessa käsittelyssä, tämän oikeudenkäynnin perustana olevissa riita-asioissa on kyse ainoastaan Dodekanesiaan tuotujen tavaroiden maahantuonnin yhteydessä maksetusta verosta ja siitä, koskiko se toisista jäsenvaltioista peräisin olevien tavaroiden tuontia vai toisista Kreikan osista peräisin olevien tavaroiden tuontia. Tämän vuoksi on vaikea ymmärtää, miksi ennakkoratkaisua pyytäneille tuomioistuimille niiden ratkaistessa niiden käsiteltäviksi saatettuja riita-asioita olisi hyötyä sellaisen kysymyksen ratkaisusta, joka koskee viennin yhteydessä perittyä veroa.

Tämän osalta korostan, että EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla ja yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan [3] ennakkoratkaisumenettely on yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten yhteistyön muoto, jossa yhteisöjen tuomioistuin antaa kansallisille tuomioistuimille tarpeelliset yhteisön oikeuden tulkintavälineet, jotta ne voivat ratkaista niiden käsiteltävinä olevat riita-asiat. Tässä yhteistyössä kansallinen tuomioistuin, joka ainoana tietää asian tosiseikoista, voi selvästikin paremmin arvioida sitä, edellyttääkö asian ratkaiseminen ennakkoratkaisun pyytämistä. Yhteisöjen tuomioistuin on hoitaessaan sille annettua tehtävää, eli sitä, että se osallistuu lainkäyttöön jäsenvaltioissa eikä anna lausuntoja yleisistä kysymyksistä tai muista kuin todellisista tilanteista, kuitenkin aina kieltäytynyt vastaamasta kansallisten tuomioistuinten kysymyksiin silloin kun on selvää, että se yhteisön säännös tai määräys, jonka tulkintaa pyydetään, ei sovellu tapaukseen.

6. Vaikka yhteisöjen tuomioistuin katsoisikin, että Kreikan säännökset, joilla otettiin käyttöön Dodekanesiasta vietyjä tavaroita koskeva vero, eivät ole yhteensoveltuvia EY:n perustamissopimuksen 16 artiklan kanssa, on kuitenkin aivan selvää, että tästä ratkaisusta ei olisi mitään hyötyä ennakkoratkaisua pyytäneissä tuomioistuimissa vireillä olevien asioiden ratkaisemisessa, koska nämä asiat liittyvät tälle alueelle tuotuja tavaroita koskevan veron perimiseen.

Tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen ei mielestäni pitäisi vastata näihin ennakkoratkaisukysymyksiin vaan sen pitäisi rajoittua tarkastelemaan sitä, onko sillä seikalla jotakin vaikutusta tämän veron määrittelemisen kannalta, että erityinen vero, josta on kyse tässä oikeudenkäynnissä, koskee myös kyseiseltä alueelta vietäviä tavaroita.

3 — Ks. tämän osalta erityisesti alan oikeuskäytännön yksityiskohtainen luettelo, asia C-343/90, Lourenço Dias, tuomio 16.7.1992 (Kok. 1992, s. I-4673, 11—23 kohta).

7. Edellä esitetyn perusteella katson, että vain seuraaviin kysymyksiin on annettava ratkaisu: a) voidaanko kyseistä veroa pitää EY:n perustamissopimuksen 9 ja 13 artiklassa kiellettynä tuontitulleja vaikutuksiltaan vastaavana maksuna, vaikka se koskee myös toisilta Kreikan alueilta peräisin olevia tavaroita, b) muuttuuko tämän veron luonne, jos sitä sovelletaan kotimaisiin tavaroihin, ja c) jos tätä on pidettävä sisäisenä verona, onko tämä vero yhteensoveltuva EY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ja jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta annetun direktiivin 77/388/ETY kanssa.

8. Ensimmäisen kysymyksen osalta korostan sitä, että yhteisöjen tuomioistuimella on ollut jo tilaisuus lausua tästä asiasta edellä mainitussa asiassa Legros ym. annetussa tuomiossa. [4] Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tavaroiden tullausarvon perusteella määräytyvää veroa, jota jäsenvaltio perii toisesta jäsenvaltiosta tuotavista tavaroista sillä perusteella, että ne saapuvat ensimmäisen jäsenvaltion tietylle alueelle, on pidettävä tuontitulleja vastaavana maksuna, huolimatta siitä, että vero koskee myös saman valtion toisesta osasta kyseiselle alueelle tuotavia tavaroita. [5] Tuomioistuin katsoi myös, että merkitystä ei ole sillä seikalla, että veroperuste ei ole se, että tavarat tuodaan valtion rajan yli, vaan se, että tavaroita kuljetetaan yhdeltä alueelta toiselle alueelle. Koska "se, että on perusteltua kieltää kaikki jäsenvaltioiden välillä liikkuvia tavaroita koskevat tullit, johtuu siitä, että tällaiset maksut, joita peritään sen vuoksi, että tavarat ylittävät rajan, estävät tavaroiden liikkumista, olivatpa nämä maksut kuinka pieniä tahansa", yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että "maksu, joka peritään alueen rajalla sillä perusteella, että jäsenvaltion tietyltä alueelta peräisin olevat tavarat toimitetaan saman jäsenvaltion toisille alueille, vaikuttaa vähintään yhtä paljon tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen kuin maksu, joka peritään valtion rajalla sillä perusteella, että tuotteet viedään koko jäsenvaltion alueelta". [6]

9. Yhteisöjen tuomioistuin on toisaalta katsonut, ettei tällaisessa verossa ole kyse perustamissopimuksen 95 artiklassa tarkoitetusta sisäisestä maksusta, koska se ei, kuten vakiintuneessa oikeuskäytännössä edellytetään, [7] kuulu sellaiseen sisäisten lupamaksujen järjestelmään, joka koskee tuoteryhmiä järjestelmällisesti objektiivisin kriteerein, joita sovelletaan tuotteiden alkuperästä riippumatta, vaan se koskee ainoastaan sellaisia tavaroita, jotka tuodaan jäsenvaltion tietylle alueelle, jolloin alueelta peräisin olevat tuotteet jäävät järjestelmällisesti verotuksen ulkopuolelle juuri sen vuoksi, että ne ovat peräisin tältä alueelta.

4 — Mainittu edellä alaviitteessä 1.

5 — Tuomion 18 kohta.

6 — Tuomion 16 kohta.

7 — Ks. esimerkiksi asia 90/79, komissio v. Ranska, 3.2.1981 (Kok. 1981, s. 283, 14 kohta).

Tämän vuoksi Kreikan hallituksen mukaan 1.7.1994 asti Dodekanesiassa sovellettu kulutusvero eroaa verosta, josta oli kyse edellä mainitussa asiassa Legros ym. Kulutusvero koski myös Dodekanesiasta vietäviä tuotteita, mukaan lukien paikalliset tuotteet. Tämä järjestelmien välinen ero osoittaa Kreikan hallituksen mukaan sen, että vero kuului sisäiseen verojärjestelmään, jota sovellettiin yhtäläisesti kaikkiin tavaroihin ja sen tarkoituksena oli ainoastaan varmistaa paikallishallinnon varojen saanti. Toisaalta juuri se, että vero koski kaikkia tavaroita, merkitsi sitä, ettei sillä ollut tarkoitus suojata kotimaista tuotantoa ja/tai ettei sillä voinut olla kilpailua vääristävää vaikutusta.

10. Näihin perusteluihin ei voida yhtyä. Riippumatta siitä asiakirjoista ilmenevästä seikasta, että Dodekanesiasta vietäviä tavaroita koskevan veron määrä oli joka tapauksessa alempi kuin sinne tuotaviin tavaroihin sovellettava vero, olennaista on seuraava tieto: verotusperuste oli joka tapauksessa se, että tavarat ylittivät rajan (ilmauksen varsinaisessa merkityksessä) silloin kun tavaroita vietiin toisiin valtioihin tai (ilmauksen toisessa merkityksessä) silloin kun ne vietiin Kreikan alueen toisiin osiin. Tämän vuoksi tämä vero ei koskenut tavaroita, jotka oli valmistettu Dodekanesiassa ja jotka otettiin siellä välittömästi käyttöön, joten ainoastaan nämä tuotteet saivat osakseen suotuisamman verokohtelun.

Myös alueelta vietäviä tavaroita koskevan ja suurelta osin tuontiin sovellettavan maksun kanssa samankaltaisen maksun käyttöönottaminen riidanalaisella säännöksellä ei voi mielestäni oikeuttaa päätymään erilaiseen lopputulokseen kulutusveron luonteen osalta, toisin sanoen mahdollistamaan, että sitä pidettäisiin objektiivisin perustein sovellettavana määrättyihin tuotteisiin kohdistuvana verona riippumatta näiden tuotteiden alkuperästä.

Sen väitteen osalta, ettei verolla ollut kotimaista tuotantoa suojaavaa luonnetta, katson, että riittää, että muistutetaan siitä, että asiassa Sociaal Fonds voor Diamantarbeiders 1.7.1969 annetussa tuomiossa [8] yhteisöjen tuomioistuin totesi, että yksipuolisesti asetettua maksua, joka koskee ulkomaisia tavaroita sen vuoksi, että ne ylittävät rajan, vaikka sitä ei voida pitää varsinaisena tullina, on kuitenkin pidettävä 9 ja 12 artiklassa tarkoitettuna vaikutukseltaan vastaavana maksuna, vaikka sillä ei ole syrjivää tai kotimaista tuotantoa suojaavaa vaikutusta ja vaikka tuote, jota vero koskee, ei kilpaile kotimaisen tuotteen kanssa.

11. Ennakkoratkaisua pyytäneet tuomioistuimet kysyvät lisäksi, onko Dodekanesiaan tuotuja tavaroita koskevaa veroa pidettävä tuontitulleja vaikutukseltaan vastaavana maksuna siltä osin kuin sitä sovelletaan muilta Kreikan alueilta peräisin oleviin tavaroihin.

8 — Asia 2/69 ja 3/69 (Kok. 1969, s. 211, erityisesti 11 ja 12 kohta).

12: Tämän osalta muistutan, että hiljattain asiassa Lancry ym. annetussa tuomiossa, joka myös liittyi Ranskan merentakaisissa departementeissa sovellettuihin meritulleihin, yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että "perustamissopimuksen 9 artiklassa määrätty kaikkea tavarakauppaa koskeva tulliliiton periaate edellyttää, että tulliliiton alueella varmistetaan yleisesti tavaroiden vapaa liikkuvuus eikä ainoastaan jäsenvaltioiden välinen kauppa. Se, että 9 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa viitataan ainoastaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, johtuu siitä, että näissä artikloissa on lähdetty siitä, ettei näiden valtioiden sisällä ole tullien kaltaisia veroja. Koska kaiken tavarakaupan kattavan tulliliiton toteuttamisen ehdottomana edellytyksenä on se, ettei tällaisia veroja ole olemassa, 9 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa on tarkoitus kieltää myös tällaiset verot". [9]

Tämän vuoksi alueellisen rajatullin käyttöönotosta yhteisön tullialueen ainutlaatuisuudelle aiheutuneet haitat vastaavat yhteisöjen tuomioistuimen mielestä sitä, että vero koskee kotimaisia tuotteita tai muista jäsenvaltioista peräisin olevia tuotteita sen vuoksi, että ne ylittävät tämän rajan.

13. Tässä ratkaisuehdotuksessa päädyn erilaiseen näkemykseen kuin yhteisöjen tuomioistuin; olen katsonut, että kun jäsenvaltiosta peräisin oleva tuote viedään tämän jäsenvaltion tietyltä alueelta saman jäsenvaltion toiselle alueelle, perustamissopimuksen 9 artiklan ja sitä seuraavien artiklojen soveltamisen edellytyksenä oleva perustavanlaatuinen ja välttämätön edellytys siitä, että tavarat ylittävät jäsenvaltioiden välisen rajan, ei täyty. Haluan kuitenkin huomauttaa, että tullialueen ainutlaatuisuuden tarkoituksena ei ole ollut erottautua perustamissopimuksen tulliliittoa koskevista määräyksistä, joiden tarkoituksena on poistaa jäsenvaltioiden välisen kaupan esteet eikä eri alueiden tai kuntien väliset kaupan esteet saman jäsenvaltion sisällä. Näiden näkökohtien perusteella totean, että perustamissopimuksen määräyksistä ei voida löytää riittävästi tukea sille näkemykselle, että 12 artiklassa edellytetään alueiden välisten ja kuntien välisten tullien poistamista, ja tämä näkemys myös kyseenalaistaa kansallisissa järjestelmissä vuosikymmeniä noudatetun valtion sisäisiä asioita koskevan oikeuskäytännön sekä tulliliiton ja tavaroiden vapaan liikkuvuuden että palvelujen ja yleisesti henkilöiden vapaan liikkuvuuden alalla.

14. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin päätynyt tällaiseen ratkaisuun. Haluamatta puuttua edellä mainitussa asiassa Lancry esitettyihin näkemyksiin, otan huomioon tämän oikeuskäytännön, jonka perusteella on joka tapauksessa ratkaistava käsiteltävänä oleva asia, eli kysymys siitä, voidaanko veroa, jota jäsenvaltio perii tavaroista, riippumatta niiden luonteesta, sillä perusteella, että nämä tavarat saapuvat tämän jäsenvaltion tietylle alueelle, pitää tuontitulleja vaikutukseltaan vastaavana maksuna myös silloin kun tämä vero kohdistuu myös sellaisiin tavaroihin, jotka tuodaan tälle alueelle saman valtion toisesta osasta.

9 — Mainittu edellä alaviitteessä 1, 29 kohdassa.

15. Ottaen huomioon päätelmän, johon olen päätynyt tämän veron osalta, eli sen, että tätä veroa voidaan pitää tulleja vastaavana maksuna, mielestäni ei ole tarpeen vastata siihen, onko tämä vero yhteensoveltuva perustamissopimuksen 95 artiklan ja jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun neuvoston kuudennen direktiivin 77/388/ETY kanssa (EYVL L 145, s. 1), siltä osin kuin yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön [10] mukaan tällainen vero ei voi perustamissopimuksen järjestelmässä kuulua samanaikaisesti sekä perustamissopimuksen 9, 12 ja 13 artiklassa tarkoitettujen vaikutukseltaan vastaavien maksujen ryhmään että 95 artiklassa tarkoitettuihin sisäisiin maksuihin.

16. Kreikan hallitus on pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta rajoittamaan antamansa tuomion ajallisia vaikutuksia siinä tapauksessa, että se katsoo tällaisen kulutusveron olevan lainvastainen; Kreikan hallitus vetosi toisaalta siihen, että paikallishallinnolle aiheutuisi vakavia taloudellisia seurauksia päätöksestä, jossa kyseisen veron todetaan olevan yhteisön oikeuden vastainen, ja toisaalta, että tämä aiheuttaisi epävarmuutta sen osalta, mikä oli vaikutukseltaan vastaavien maksujen kiellon todellinen soveltamisala, siihen asti kunnes yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomiot edellä mainituissa asioissa Legros ym. ja Lancry ym.

Tämän osalta on syytä muistuttaa, että kuten tiedetään, yhteisöjen tuomioistuimen tulkitessa yhteisön oikeuden normia sille EY:n perustamissopimuksen 177 artiklassa annetun toimivallan mukaisesti tämä tulkinta selventää ja täsmentää tätä normia sellaisena kuin se on ymmärrettävä tai sellaisena kuin sitä on sovellettava taikka olisi pitänyt ymmärtää tai soveltaa sen voimaantulosta alkaen. Tämän vuoksi kansallisen tuomioistuimen on periaatteessa sovellettava normia yhteisöjen tuomioistuimen antaman tulkinnan mukaisesti myös ennen tulkintatuomion antamista vallinneisiin oikeussuhteisiin, edellyttäen, että kyseessä eivät ole sellaiset oikeussuhteet, joiden vaikutus on jo lakannut (oikeuden menettämiselle tai vanhenemiselle varatun määräajan päättymisen vuoksi) ja edellyttäen, että sellaiset edellytykset täyttyvät, jotka mahdollistavat sen, että toimivaltainen tuomioistuin voi ratkaista kyseisen normin soveltamista koskevan riita-asian.

17. Oikeusvarmuussyistä yhteisöjen tuomioistuin on ilmoittanut voivansa ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa rajoittaa asianosaisten oikeutta vedota normiin, josta yhteisöjen tuomioistuin on antanut tulkintansa, koska muuten vilpittömässä mielessä luodut oikeussuhteet saattaisivat vaarantua. [11] Aina kun yhteisöjen tuomioistuin on antanut tuomion tällaisessa tapauksessa, se on soveltanut kahta perustetta. Ensinnäkin se on arvioinut päätöksestään mahdollisesti aiheutuvia käytännön seurauksia, jollei ajallisia rajoituksia aseteta, kuitenkin täsmentämällä, että "oikeuden tasapuolisuutta ei saa kuitenkaan muuttaa tai vaarantaa sen tulevaa soveltamista niiden seurausten vuoksi, joita oikeudellisella päätöksellä voi olla jo tapahtuneiden seikkojen osalta" [12]. Toiseksi

10 — Ks. esim. asia 193/85, Co-Frutta, tuomio 7.5.1987 (Kok. 1987, s. 2085, 8—11 kohta).

11 — Ks. erityisesti asia 43/75, Defrenne, tuomio 8.4.1976 (Kok. 1976, s. 455, 71—75 kohta), asia 24/86, Blaizot, tuomio 2.2.1988 (Kok. 1988, s. 379, 27—33 kohta), asia C-262/88, Barber, tuomio 17.5.1990 (Kok. 1990, s. I-1889, 41—45) ja edellä mainitussa asiassa Legros ym. annettu tuomio (30—36 kohta).

12 — Ks. viimeisin tätä asiaa koskeva tuomio edellä mainitussa asiassa Legros ym., 30 kohta.

yhteisöjen tuomioistuin kyseenalaistaa sen, onko olemassa objektiivinen epävarmuus yhteisön oikeuden sellaisen normin soveltamisalan osalta, josta on annettu tulkintatuomio, ja missä määrin yhteisöjen toimielinten oma toiminta on voinut vaikuttaa epävarmuuden lisääntymiseen. [13]

18. Jos tässä tapauksessa turvaudutaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä laadittuihin perusteisiin, sellainen tapaus, jossa kulutusveroa sovelletaan jostain yhteisön jäsenvaltiosta Dodekanesiaan tuotaviin tavaroihin, on erotettava tapauksesta, jossa vero koskee muilta Helleenien tasavallan alueilta tuotuja tavaroita.

Ensimmäisessä tapauksessa minusta näyttää siltä, että ei ole mitään syytä rajoittaa tuomion vaikutuksia ajallisesti. Helleenien tasavallan liittymisehdoista ja perustamissopimuksen mukautuksista tehdyn asiakirjan [14] 29 artiklassa, joka on tämän asiakirjan neljännessä osassa (siirtymätoimenpiteet), säädetään, että tuontitulleja vaikutuksiltaan vastaavat maksut on on poistettava asteittain 1.1.1986 mennessä. Tästä ei voida poiketa eikä missään muussa liittymisasiakirjan määräyksessä aseteta erityisiä edellytyksiä yhteisön oikeuden soveltamiselle Dodekanesiassa, toisin kuin Ranskan merentakaisten departementtien kanssa tehtiin. Ei myöskään näytä siltä, eikä Kreikan hallituskaan ole niin väittänyt, että yhteisöjen toimielinten toimenpiteet olisivat millään tavalla aiheuttaneet oikeutettuja epäilyksiä kyseisen maksun yhteensoveltuvuudesta yhteisön oikeuden kanssa, toisin kuin tapahtui Ranskan merentakaisissa departementeissa sovelletun meritullin osalta.

19. Tilanne on sitä vastoin täysin toinen, jos tätä veroa sovelletaan tavaroihin, jotka eivät ole peräisin toisista jäsenvaltioista vaan saman jäsenvaltion toiselta alueelta. On syytä huomata, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö oli vakiintunut tämän osalta ennen edellä mainitussa asiassa Lancry ym. annettua tuomiota; yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että perustamissopimuksen määräyksiä ei voitu soveltaa täysin valtion sisäisissä asioissa, ja se sulki pois sen mahdollisuuden, että kansallisen lainsäädännön yhteensoveltumattomaksi julistaminen, siltä osin kuin sitä sovelletaan toisista jäsenvaltioista tuotuihin tavaroihin, tarkoittaisi välttämättä sitä, ettei sitä voitaisi soveltaa kotimaisiin tuotteisiin. [15] Asiassa Lancry ym.

13 — Ks. tämän osalta edellä mainitussa asiassa Legros ym. annettu tuomio, 31 ja 32 kohta.

14 — EYVL 1979, L 291, s. 17.

15 — Tämän oikeuskäytännön tarkastelemiseksi viittaan edellä mainitussa asiassa Lancry ym. esittämääni ratkaisuehdotukseen. Tässä tapauksessa muistutan ainoastaan erityisesti asiassa 407/85, 3 Glocken, 14.7.1988 annetusta tuomiosta (Kok. 1988, s. 4233), jossa yhteisöjen tuomioistuin julisti ETY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan kanssa yhteensoveltumattomaksi sen, että maahantuotuihin tuotteisiin ulotettiin kielto olla myymättä pastaa, joka oli osittain valmistettu hienosta vehnästä tai hienon vehnän ja durum-vehnän sekoituksesta. Tässä yhteydessä yhteisöjen tuomioistuin totesi vastauksena Italian hallituksen esittämään vastalauseeseen, jossa kansallisen elintarvikepastaa koskevan lainsäädännön puolustamiseksi korostettiin tarvetta varmistaa durum-vehnän markkina-alue, seuraavaa: "Ensinnäkin on syytä korostaa, että tämän lain ulottaminen ... maahan tuotuihin kyseisiin tuotteisiin ja että *yhteisön oikeudessa ei edellytetä, että lainsäätäjä kumoaa kyseisen lain sellaisten pastan tuottajien osalta, jotka ovat sijoittautuneet Italian alueelle*" (kursivointi kirjoittajan).

annettu tuomio edusti selvää muutosta yhteisöjen tuomioistuimen siihen asti noudattamaan linjaan. [16] Tämän vuoksi tämän tuomion julistamispäivään asti Helleenien tasavalta ja Dodekanesian viranomaiset saattoivat perustellusti olettaa, ettei kulutusveroa koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä aiheutunut yhteensoveltuvuusongelmia yhteisön oikeuden kanssa ainakaan siltä osin kuin sitä sovellettiin tästä valtiosta peräisin oleviin tuotteisiin.

20. Tämän vuoksi ja erityisesti oikeusvarmuuden vaatimusten noudattamiseksi ehdotan yhteisöjen tuomioistuimelle, että se päättäisi, ettei kulutusveron kaltaisen veron yhteensoveltumattomuuteen perustamissopimuksen kanssa voitaisi vedota, siinä määrin kuin tätä veroa sovelletaan Helleenien tasavallasta peräisin oleviin tuotteisiin, silloin kun oikeussuhteiden vaikutukset ovat päättyneet ennen 9.8.1994, jolloin asiassa Lancry ym. annettiin tuomio. Tämän vuoksi ja koska kyseinen lainsäädäntö kumottiin 1.7.1994, tähän yhteensoveltumattomuuteen voivat veron palauttamista koskevien pyyntöjen tueksi vedota ainoastaan ne, jotka ennen tätä ajankohtaa olivat nostaneet kanteen tai tehneet vastaavanlaisen verotusta koskevan valituksen.

21. Esitän, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisisi kansallisten tuomioistuinten esittämät ennakkoratkaisukysymykset seuraavalla tavalla:

"1) EY:n perustamissopimuksen määräyksiä tuontitulleja vaikutuksiltaan vastaavien maksujen alalla on tulkittava siten, että niissä kielletään tavaroiden arvon

16 — Oikeusopissa on arvosteltu terävästi tätä linjanmuutosta. Katso A. Rigaux'n ja D. Simonin tuomion kommentaari, *Europe* 1994, Act. nro 361, s. 10. Tekijät katsovat, että tämä tuomioistuimen ratkaisu muuttaa olennaisella tavalla käsitystä siitä, mikä on perustamissopimuksen 9 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa mainittujen kieltojen tarkoitus sekä näissä artikloissa käytettyä tuonnin ja viennin käsitettä; tekijät puhuvat tämän osalta jopa "oikeushirviöstä"; ks. myös J. P. Keppennen ja P. Van Yperselen kommentaari "Vers une application du droit communautaire à des obstacles à la libre circulation des marchandises à l'intérieur d'un État membre", *Journal des tribunaux/droit européen*, 1994, s. 179, jossa tekijät hyväksyvät yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön linjanmuutoksen ja toteavat sen vaikutuksista Belgian oikeusjärjestykseen, että jos aikaisemmin kansallinen välitystuomioistuin oli ainoa tuomioistuin, joka kykeni arvioimaan sitä, olivatko Belgian kuningaskunnan muodostavien eri alueiden ja kuntien luomat esteet yhteensoveltuvia tavaroiden vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa, yhteisöjen tuomioistuin oli tästä lähtien yhtä toimivaltainen selvittämään mahdolliset tästä aiheutuvat riita-asiat.

perusteella määräytyvä vero, jota jäsenvaltio perii toisesta jäsenvaltiosta tuotavista tavaroista sillä perusteella, että ne saapuvat ensimmäisen jäsenvaltion tietylle alueelle, vaikka tämä vero kohdistuu myös sellaisiin tavaroihin, jotka tuodaan tälle alueelle saman valtion toisesta osasta.

2) EY:n perustamissopimuksen määräyksiä tuontitulleja vaikutuksiltaan vastaavien maksujen alalla on tulkittava siten, että niissä kielletään tavaroiden arvon perusteella määräytyvä vero, jota jäsenvaltio perii kaikista sen tietylle alueelle tuoduista tavaroista, myös silloin kun tämä vero kohdistuu tavaroihin, jotka tuodaan saman valtion toisesta osasta.

3) EY:n perustamissopimuksen määräyksiin tuontitulleja vaikutuksiltaan vastaavien maksujen alalla ei voida vedota sellaisen kulutusveroa vastaavan veron palauttamiseksi, joka on maksettu saman jäsenvaltion toisista osista peräisin olevista tuotteista ennen 9.8.1994; tämä ei kuitenkaan koske sellaisia vaatimusten esittäjiä, jotka ovat nostaneet kanteen tai tehneet vastaavanlaisen verotusta koskevan valituksen ennen kyseistä päivää."